

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Erectione, Qvalitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

489. Qualiter concessio specialis privilegii non solvendi decimas valeat, & extendenda vel restringenda sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

juxta Decis. S. Congr. in Pisaurensi 13. April. 1630. Barb. n. 48.

5. Quapropter Religiosi in hac parte favore ul-
teriore juris communis destituti, omnes fere hodie-
dum, ut ait Barb. *cit. n. 20.* per specialia privilegia
à Pontificibus obtinere hanc exemptionem à sol-
vendis decimis ex prædiis suis quibuscunque, quæ
propriis manibus vel sumptibus colunt; de quo-
rum multis videri possunt, quos ibidem citat Bar-
bos, Mirand. *rom. 2. q. 49. n. 12.* Suar. *cit. l. 1. c. 18. 19.*
20. Rodriq. *qq. regul. rom. 2. q. 44. a. 4.* Fagund. *ad*
præcept. 5. l. 2. c. 4. Lege & Barbof. ipsum *cit. 5. 3.*
n. 36. de privilegiis hac in parte concessis Societa-
ti JESU à variis Pontificibus, uti & limitatis vel
revocatis.

*Quæstio 489. Qualiter concessio hujusmo-
di specialis privilegii valeat, & extendenda
vel restringenda sit?*

1. **R**espondeo ad primum: ut valeat, esse dero-
gandum in eo expressè *c. nuper.* hoc enim
cum sit constitutio Concilii generalis, censetur ad-
jectam habere derogatoriam clausulam etiam futu-
ris, seu sequentibus dispositionibus ob defectum
intentionis ex parte concedentis, adeoque necessa-
riò requiri expressam ejus derogationem. Barbof.
n. 37. & 38. citans Campanil. & plures Rotæ decisi,
Pirh. *n. 59.* citans Fagn. in *c. nuper. n. 2. & 29.* non
obstante, quòd dicta constitutio *c. nuper.* relata sit in
corpus juris; adeoque Papa censetur habere ple-
nam ejus notitiam; quia adhuc defectus intentio-
nis concedentis adest propter clausulam dero-
gatoriam, quam dicta Conciliaris Constitutio inclu-
dit. Fagn. Pirh. *ll. cit.* Sufficiens autem ei dero-
gatum censetur, ubi diceretur in privilegio dato
in vel à Concilio generali cum clausula: *non obstante*
constitutione alia Concilii alterius generalis. Pirh. *l. cit.*
ex Fagn. n. 31.

2. Respondeo ad secundum primò: quòd Papa
communicando privilegia alicujus Religionis spe-
cialiter exempta à solutione decimarum alteri re-
ligioni, huic eo ipso non censetur communicata
eadem exemptio; cum hoc privilegium non solet
concedi, nisi cum magna difficultate (& ut Pirh.
n. 62. cum cognitione causæ) idque verum, etiam
si in literis communicationis privilegiorum facta
sit mentio de decimis; cum id intelligi debeat de
decimis extraordinariis, non autem de ordinariis,
sèu prædialibus. Barb. *n. 41.* citans Felin. in *c. sedes*
descripti. Trull. & c. Pirh. *n. 62.* citans Fagna-
num, *ubi ante. n. 33.*

3. Secundò, quòd dum hodie dum conceditur a-
liquis à Papa exemptio à decimis his similibus-
ve verbis: ut non solvant decimas de prædiis suis,
vel ex prædiis, quæ habent, vel ex bonis posses-
sis & c. privilegium hoc non ad sola novalia se ex-
tendat, sed & ad prædia alia possessa tempore con-
cessi privilegii, nisi fortè deberentur ex iis decima
Ecclesiæ alicui aut privata persona particulari ti-
tulo, scilicet præscriptione, consuetudine aut pri-
vilegio: non enim censendus est Papa tali juri de-
rogare, nisi ubi conceditur privilegium talibus
verbis, quibus quodlibet jus censetur derogatum,
sicuti modò Religiosis solet dari tale privilegium.
Castrop. *cit. p. 12. nn. 5.* citans Azor. *cit. l. 7. q. 6.*
Suar. *c. 19. num. 13.* Covar. *c. 17. num. 14. & c.* Pirh.
num. 71. eò quòd licet privilegium tale ex parte
eorum, quibus datur, favorabile censeri possit, sit

tamen potius absolutè odiosum, adeoque sit stri-
ctè interpretandum, verba tamen illius in rigore
salvari debeant & ampliari secundùm rigorosam
suam significationem, qualiter per prædia non ve-
niunt novalia, ita ut ex eo verba illa restringenda
sint tantùm ad novalia, quòd per tale privilegium
derogatur juri alterius, nempe Ecclesiæ parochia-
lis; nam Papa concedens istiusmodi exemptio-
nem, tacitè parochiæ, cui jure communi, non au-
tem speciali aliquo debebantur, derogat, tollit-
que debitum solvendi illas illi; nec opus est, ad
hunc effectum aliam expressionem facere mentio-
nem. Castrop. *l. cit.*

4. Tertio, quòd privilegium dictis verbis
concessum extendatur quoque ad prædia dein-
ceps post illud datum acquirenda. Castrop. *l. cit.*
num. 6. citans Azor. & Suar. *ubi ante.* Pirh. *n. 60.*
Argumento *cap. quocirca. de privileg.* ubi dicitur,
quòd qui indefinitè remisit decimas, intellexisse
videretur, non tantùm de decimis bonorum istius
temporis, sed & futuri, cum nihil exceperit, po-
tuit tamen excipere; nec debeat una eademque
substantia diverso jure censeri, & c. Pirh. *loc. cit.*
Nec obstat, quòd res transeat cum suo onere, cum
id intelligendum, quando persona tantùm est pri-
vilegiata, nò autem ejus bonis privilegium
est concessum, hoc est, quando privilegium hu-
jusmodi onus rei impositum tollit; tunc enim
non transit cum suo onere, quia illud sublatum,
Castrop. *l. cit.* quamvis tamen *num. 10. in fine*
dicat: non tam prædia Religiosorum propriè
dici exempta, quam Religiosos: unde si dicta
prædia vendant aut alienent, non transferunt cum
privilegio non solvendi decimas: sed dici possent
tunc ea reassumere iterum hoc onus.

5. Quarto à fortiore, quòd tale privilegium
conceptum dictis verbis extendat se etiam ad no-
valia post concessum privilegium coli cœptas, quia
& veniunt propriè nomine prædiorum proprie-
tariarum; adeoque comprehenduntur sub illa indefini-
ta non solvendi decimas ex prædiis propriis. Pirh.
num. 103. citans Zoëf. *de decim. num. 54.* Castrop.
num. 6. citans Azor. Suar. Rebuff. *q. 14. num. 29.*
Guttier. *c. 21. num. 130.* apud eundem Castrop.

6. Quintò: ut privilegium sub dictis verbis da-
tum non extendatur ad bona, quæ Religiosi ha-
bent locata, conductæ vel in Emphyteusim; quia
agri conductitii, vel accepti in Emphyteusim non
sunt proprii nec sui: & licet dicantur haberi, hoc
ipsum dicitur, non nisi secundùm quid, seu ad
tempus, non autem absolutè; cum non dicat ha-
bere absolutè domum, sed usum illius ad inhabi-
tandum: contractus etiam Emphyteuticus vix
distinguitur à locato & conducto, nisi in majore
vel minore tempore, privilegium autem vergens
in præjudicium tertii sit strictè intelligendum sal-
vâ verborum proprietate. Pirh. *num. 64. & 65.*
citans Suar. *c. 19. num. 9.* Castrop. *l. cit. num. 8.*
citans Abb. in *c. dilecti.* Rebuff. *quæst. 14. num. 52.*
contra Azor. *cit. lib. 7. q. 6.* sententium contra-
rium, tam de conductitiis quam habitis in Em-
phyteusim, & Suar. sententem idem sub opinione
probabili de habitis in Emphyteusim.

7. Sextò, dum diceretur in concessio privile-
gio: eximimus Religiosos & eorum prædia à sol-
vendis decimis, & c. quin & si diceretur: exi-
mimus Religionem aliquam à solvendis decimis
prædiorum suorum; non additâ ullâ restrictione;
si illa

si illa propriis manibus vel sumptibus colant: neque etiam addita illa ampliatione: etiam si per colonos excolant; neque etiam diceretur: eximimus religionem & eorum prædia: adhuc tale privilegium se extendere ad colonos, etiam tallium prædiorum, ita ut & hi liberentur à solvendis decimis, ad quas aliàs de jure communi tenentur, probabilius censent Castrop. *loc. cit. num. 10.* Pirh. *nu. 69.* eò quòd probabilius sit esse privilegium reale, & non personale, & immunitas data ipsi prædiis, etsi intuitu Religiosorum, seu propter illos: privilegium autem reale eximat à debito decimarum illorum prædiorum, quæ per alios coluntur; juxta Gloss. & alios communiter in *clm. 2. de decimis.* nam & hi sunt participes illius privilegii & liberi à decimis, non propter se, sed propter Religiosos illos. Ratio etiam est, quòd si tunc coloni deberent solvere decimas, ipsa Religio eas solveret de prædiis suis (coloni enim nunquam eximuntur à debito decimarum, etiam cum est privilegium reale concessum Religiosis, sed solvunt explicitè vel implicitè, solvendo majorem pensionem, v. g. dictis Religiosis, quam solverent, si deberent Ecclesiæ solvere decimas) quòd est contra privilegium. Castrop. & Pirh. *ll. cit.*

8. Septimò, quòd concessum privilegium sub hac similive forma: *ut non solvant decimas laborum suorum* (hoc est agrorum suorum; ita enim intelligi debet, ut constet ex sequentibus verbis: *quos colunt.* cum solum agri & non labores colantur. Castrop. *l. cit. num. 8.*) quos propriis manibus vel sumptibus colant: extendatur adhuc ad prædia, quæ aliis colenda tradunt tanquam nudis ministris seu famulis, qui ea sumptibus Domini colunt pro mercede illis constituta, sive in pecunia, sive in frumento, vel etiam pro concessio illis usu fructuum inde proventientium; non tamen extendatur ad prædia, quæ colenda tradunt aliis pro certa annua pensione pecuniaria, cum tunc nec propriis manibus, nec propriis sumptibus ea colant Religiosi, sub qua tamen concessum est privilegium. Et hæc sit propriè locatio, vel si ultra decennium sic tradantur, sit emphyteusis, ipseque tunc conductor vel Emphyteuta solvere teneatur decimas. Idem est propter eandem rationem, si tradantur colenda aliis pro pensione fructuaria; cum & hic contractus æquiparetur locationi, soleatque appellari locatio, etsi solum improprie sit locatio, & in hoc casu iterum coluntur prædia sumptibus talis coloni censualis. Item si tradantur aliis tanquam colonis partiariis colenda communibus sumptibus monasterii & coloni; cum tunc adhuc decimæ sint solvendæ ex ea solum parte fructuum, quam colonus percipit, ita ferè Pirh. *num. 68.*

9. Octavò, quòd idem privilegium concessum pluribus, v. g. Ordinibus, dum quo ad unum revocatur, non censetur etiam revocatum quo ad alios similiter privilegiatos. Pirh. *num. 63.* citans Abb. in *c. nuper. num. 3.* nisi tamen privilegium quibusdam sit concessum primò ac principaliter, aliis autem solum ad instar, seu per communicationem, non tamen æquè principaliter. Pirh. *loc. cit.* citans Rodriq. *qq. regular. quest. 8. num. 5.*

* *

Quæstio 490. Quibus modis privilegium non solvendi decimas amittatur?

1. **R**espondeo sequentibus: primò, si privilegium concessum progressu temporis evade- ret enormis læsio, seu abiret in grave præjudicium parochialis Ecclesiæ, vel eorum, ad quos tales decimæ aliàs secluso privilegio pertinebant, ita ut scandalum & querelæ justæ inde oriantur, v. g. dum privilegiatus plura & plura acquirit prædia; non enim est intentio concedentis immunitatem illam à decimis concedere in istis circumstantiis, dum evadit enormis læsio alterius; esset enim concessio injusta, *cap. suggestum. h. r. & Argumento c. penult. de Cleric. non resid. Barbof. cit. §. 3. n. 44.* citans Menoch. *cons. 156. num. 9. volum. 3.* Rebuff. *q. 14. num. 55.* Castrop. *p. 13. num. 1.* Pirh. *num. 73.* citans Suar. *c. 20. num. 1.* cum communi. Proinde in eo casu cessat privilegium ipso facto seu jure, nec potest privilegiatus eo amplius uti, dum notorium sit, & privilegiato evidenter constat, quòd privilegium cedat in enormem læsionem aliorum. Castrop. *loc. cit.* Pirh. *num. 74.* Quamvis adhuc in eo casu Ecclesia sic læsa propriâ auctoritate cogere non possit privilegiatum ad decimas solvendas, sed opus sit auctoritate Judicis compellentis, qualis esset Ordinarius, vel quilibet alius, apud quem causæ decimarum tractari solent. Castrop. *loc. cit.* citans Abbat. *inc. suggestum. Felin. in s. cum accessissent. de constitut.* De cetero, dum de enormitate læsionis non constat, recurrendum est ad Pontificem, ut declaret, num privilegium factum sit graviter læsivum. Pirh. *loc. cit. num. 74.* Castrop. *loc. cit.* cum nullus alius præter Papam privilegium pontificium interpretari aut moderari possit, ut Castrop. nisi fortè ubi Papa id alteri, puta Rotæ, commississet. Barbof. *nu. 45.* Porro dum gravamea vel læsio dicta est notoria & indubitata, ita revocatur privilegium (intellige auctoritate Judicum inferiorum) ut non possit ab iis reduci ad debitam & justam moderationem, sed totum cesset. Papa autem potest illud moderari, ut per moderationem redeat iterum ad Justiciam, nec opus est, ut omnino tollat illud. Pirh. *loc. cit.* Interim suadetur in jure, nempe *c. suggestam.* ut ad vitandas lites, & ne privilegium in totum exponatur periculo, ut petitâ dictâ moderatione, desuper fiat compositio, quæ in eo casu non censetur renunciatio privilegii, ctm non fiat ex mera liberalitate, sed ob dictas causas. Castrop. *num. 2.* Atque ita per talem compositionem justam & rationabilem tolli potest, vel limitari privilegium absque eo, quòd dici possit ei renunciatum expressè. Pirh. *num. 76.*

2. Secundò, per viam tacitæ renunciationis, sive per non usum, seu potius per usum contrarium, hoc est, per solutionem decimarum factam ab exemptis. Pirh. *num. 75.* Castrop. *num. 3.* de quo etiam Hieron. Rodriq. *resol. 50. num. 5.* citatus à Barbof. *num. 45.* scilicet per annos 40, ut Pirh. seu tempus sufficiens, ut Ecclesia adversus Religionem præferberet, ut Castrop. *num. 4.* Quamvis brevior tempore amitti potest, dum privilegiatus est persona privata; siquidem adversus privatas personas brevior tempore præscribitur. Castrop. *loc. cit.* De cetero privilegium illud, cum sit in favorem Ecclesiæ, vel Religionis integrè concessum, probabilius remitti nequit per tenuitatem.

tenuitatem